

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.11.23
KOM(2011) 786 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Nauja kultūros ir kūrybos sektorių bendroji programa „Kūrybiška Europa“ (2014–
2020)**

1. Įvadas

„Kūrybiška Europa“ – nauja 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos (DFP)¹ kultūros ir kūrybos sektorių (KKS) bendroji programa, sujungianti dabartines programas „Kultūra“, MEDIA ir „MEDIA Mundus“ į bendrą sistemą ir sukursianti visiškai naują finansavimo priemonę (padėsiančią lengviau gauti finansavimą).

Ši su kultūrų ir kalbų įvairovės sklaida glaudžiai susijusi programa, tenkinanti kultūros ir kūrybos sektorių tarptautinio masto veiklos reikmes, papildys kitą ES veiklą: struktūrinių fondų investicijas į kultūros ir kūrybos sektorius, paveldo atkūrimą, kultūros infrastruktūrą ir paslaugas, kultūros paveldo skaitmeninimo fondus ir plėtros bei išorės ryšių priemones.

2014–2020 m. DFP Komisija siūlo gerokai padidinti kultūros ir kūrybos sektorių biudžetą – iš viso jiems skirti 1,801 mlrd. EUR (dabartinėmis kainomis), t. y. 37 proc. daugiau nei skiriama dabar. Didesnis biudžetas visiškai atitinka strategijos „Europa 2020“ ir jos pavyzdinių iniciatyvų pagrindą bei prioritetus, kadangi investuojant į kultūros ir kūrybos sektorius tiesiogiai prisidedama prie strategijos tikslo – skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą. 2008 m. kultūros ir kūrybos sektoriuose sukurta maždaug 4,5 proc. ES BVP, juose dirbo apie 3,8 proc. Europos darbuotojų². Be to, kad sukuria darbo vietų ir padeda ekonomikai augti, šie sektoriai veikia ir kitas sritis, kaip antai turizmą ir IRT turinį³, bei švietimą, socialinę įtrauktį ir socialines inovacijas. Europai stengiantis išbristi iš dabartinės ekonomikos krizės, šie sektoriai tapo nepaprastai svarbūs. Kultūros ir kūrybos sektoriai, kurių augimo greitis pastaraisiais metais daugelyje šalių buvo didesnis nei vidutinis, susiduria su specifiniais uždaviniais ir sunkumais. Norint išnaudoti šių sektorių potencialą ir užtikrinti tolesnį ekonomikos augimą, reikia parengti nuoseklią strategiją, kaip įveikti šiuos sunkumus ir sudaryti tinkamas sąlygas – toks yra svarbiausias siūlomos programos „Kūrybiška Europa“ tikslas.

Naujoji programa bus nesudėtinga, atpažįstama ir visiems Europos kultūros ir kūrybos sektorių specialistams, nepriklausomai nuo jų meninės disciplinos, skirta programa, pagal kurią tarptautinė veikla bus vykdoma tiek ES, tiek už jos ribų.

Rengdama pasiūlymą Komisija atliko plataus masto konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis. Rengiant pasiūlymą taip pat remtasi tarpiniais dabartinių programų vertinimais ir nepriklausomais tyrimais. Be to, jame atsižvelgiama į pastabas dėl Komisijos žaliosios knygos „Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“⁴ ir specialistų rekomendacijas, pateiktas taikant atvirąjį koordinavimo metodą ir plėtojant struktūrinį dialogą su šio sektoriaus atstovais 2008–2010 m.

---

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Strategijos „Europai 2020“ biudžetas“, COM(2011) 500 galutinis, 2011 6 29.

² 2010 m. kovo mėn. *TERA Consultants* atliktas tyrimas „Skaitmeninės ekonomikos kūrimas: darbo vietų išsaugojimo ES kūrybos pramonėje svarba“.

³ Komisijos rekomendacija dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, internetinės prieigos ir skaitmeninio išsaugojimo, C(2011) 7579 galutinis, 2011 10 27.

⁴ Žalioji knyga „Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“, COM(2010) 183; Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Žaliaja knyga dėl kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimo pradėtų konsultacijų analizė“, SEC(2011) 399 galutinis, 2011 3 24.

2. Dabartinių programų patirtis ir ateities reikmės

Siekiant kuo geriau panaudoti padidintą biudžetą, naujoji programa sukurta remiantis įvairiais dabar įgyvendinamų programų laimėjimais ir atsižvelgiant į pagrindinius trūkumus, nustatytus jas vertinant arba įgyvendinant. Be to, siūloma sukurti visiškai naują priemonę, kad kultūros ir kūrybos sektorių atstovams būtų lengviau gauti finansavimą, kurio akivaizdus poreikis nustatytas nepriklausomame tyrime ir konsultacijose.

2.1. Dabartinių programų laimėjimai

Iš dabartinių Europos Sąjungos kultūros ir kūrybos sektorių programų vertinimo matyti, kad jos padėjo sustiprinti sektoriaus pozicijas ir skatinti specialistų judumą bei meno kūrybinių sklaidą, gerokai prisidėdamos prie kultūrų ir kalbų įvairovės puoselėjimo.

Programos „Kultūra“ vidutinis metinis biudžetas labai mažas – 57 mln. EUR, jis prilygsta vienam daugelio nacionalinių operos teatrų ar trupių metiniam biudžetui⁵, taigi ES lėšos panaudojamos tikrai labai ekonomiškai. Ji padeda tūkstančiams – maždaug 20 000 per metus – menininkų ir kultūros srities specialistų plėtoti tarptautinę karjerą, gerinti įgūdžius ir žinias neformaliai mokantis vieniems iš kitų ir pasirinkti naujus profesinius kelius.

Tūkstančiams kultūros organizacijų (kasmet gerokai daugiau nei 1 000 organizacijų) programa suteikė galimybę dirbti drauge nepaisant sienų ir perimti gerą patirtį iš partnerių kitose šalyse. Šių sektorių veiklos vykdytojai galėjo drauge kurti, užmegzti ryšių ir atrasti naujų profesinių galimybių, viešinti ir populiarinti savo veiklą tarptautiniu mastu. Tai darė teigiamą struktūrinį poveikį sektoriui bei pajėgumui patekti į naujas rinkas. Programa prisidėjo prie sektorių ir meno formų plėtos, naujų kūrinių ir pastatymų; šioje srityje skatino laisvą prieigą ir dalyvavimą, mokslinius tyrimus ir švietimą, taip pat informavimą, konsultavimą ir praktinę pagalbą.

Tūkstančiai kūrinių, įskaitant maždaug 500 literatūros vertimų kasmet, galėjo būti pristatyti kitų šalių auditorijai. Pagal šią programą remiami kultūros projektai tarsi pažymimi kokybės ženklu. Įgyvendinant projektus, milijonai piliečių turėjo galimybę tiesiogiai ir netiesiogiai susipažinti su kitų šalių kultūra ir ja pasigrožėti. Įgyvendinant programą buvo atlikta tyrimų, kurie papildė pagal AKM vykdomą veiklą ir prisidėjo prie geresnio šios politikos dokumentavimo. Kadangi projektai yra bendrai finansuojami (paprastai bendro finansavimo norma yra 50 proc.), programa pritraukė didelių papildomų viešųjų ir privačiųjų investicijų.

Galiausiai įgyvendinant Europos kultūros sostinės iniciatyvą, nominuotieji ir finansavimą (1,5 mln. EUR kiekvienai sostinei) gavę miestai kai kuriais atvejais sugebėjo surinkti aštuonis kartus daugiau pajamų, savo veiksmų programomis jie pritraukė 15–100 mln. EUR investicijų ir paskatino kitokias kapitalo investicijas. Europos kultūros sostinių renginiuose dalyvavo milijonai žmonių, šimtai dirbo savanoriais; miestams padarytas išties ilgalaikis poveikis: pagerinti įgūdžiai, įvairialypis ir kunkuliuojantis kultūrinis gyvenimas, geresnė infrastruktūra ir įvaizdis.

---

⁵ Plg.: 57 mln. EUR suma yra gerokai mažesnė už nacionalinį menų ir kultūros viešąjį finansavimą Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje, Vokietijoje (atitinkamai 590 mln. GBP, 7,5 mlrd. EUR ir 8,5 mlrd. EUR).

Programos MEDIA metinis biudžetas santykinai mažas – apie 100 mln. EUR, o rinka – tūkstantį kartų didesnė, vis dėlto tiksliniais programos veiksmais ir optimalios ekonominės naudos ir finansinių svertų užtikrinimu pasiekta svarių rezultatų. Pagal šią programą buvo stengiamasi vykdyti tokius veiksmus, kurie teigiamai veiktų ES konkurencingumą ir tenkintų poreikius, kurie nėra patenkinami nacionaliniu lygmeniu, tokius kaip tarptautinis platinimas. MEDIA parama bent iš dalies padėjo pasiekti, kad europinių filmų dalis tarp visų pirmą kartą Europos kino teatruose rodomų filmų padidėtų nuo 36 proc. 1989 m. iki 54 proc. 2009 m. Tinklas „Europa Cinema“, kuriam priklauso per **2 000 kino salių** (daugiausiai nepriklausomuose kino teatruose) 32 šalyse, kurios sudaro 20 proc. visų Europos kino salių, kuriose rodomi premjeriniai filmai, užtikrina plačią ir įvairią filmų pasiūlą, taip skatindamas kultūros įvairovę 475 miestuose. Kokybiškas šių kino teatrų repertuaras pritraukė **59 mln. žiūrovų** (2000 m. jų buvo 30 mln.) arba 5,6 proc. visų kino žiūrovų Europoje (2000 m. jie sudarė 2,8 proc.). Už nenacionalinių europinių filmų, rodomų šio tinklo kino salėse, bilietus gautų pajamų dalis siekia 36 proc., o Europos vidurkis yra 7–8 proc. Tinklo „Europa Cinema“ kino salėse rodomi europiniai filmai pritraukė 57 proc. žiūrovų, palyginti su Europos vidurkiu – 27,7 proc.

Remdama gebėjimų ugdymą, pvz., mokymą ir tobulinimąsi, MEDIA padeda stiprinti šio sektoriaus konkurencingumą, didinti profesionalumą ir gerinti darbo kokybę. Kasmet maždaug 1 800 specialistų (prodiuserių, platintojų, scenaristų) dalyvauja mokymuose, kurių metu įgyja reikiamų žinių ir įgūdžių bei gali užmegzti naudingų tarpvalstybinių ryšių. Išankstinė parama suteikia galimybę kasmet parengti ir į rinką pateikti 400 kokybiškų europinių projektų. Projektų grupės rėmimas (projektų visumos finansavimas), priešingai nei vieno atskiro projekto rėmimas, gamybos bendrovėms (dažniausiai mažai kapitalo turinčioms MVĮ) suteikia finansinio pastovumo ir ilgalaikių perspektyvų bei sutvirtina sektoriaus struktūrą.

Paaikškėjo, kad parama nepriklausomiems gamintojams, skatinant juos kurti specifinių žanrų audiovizualinius kūrinius, pvz., tarptautinei transliacijai skirtus dokumentinius ir animacinius televizijos filmus, yra itin svarbi dėl specifinių šių žanrų kūrėjų reikmių. Narystė tinkle, pavyzdžiui, dalyvavimas forumuose bendros gamybos reikalams aptarti ar tarptautinės rinkos ir mokymo iniciatyvos, leido gerokai padidinti tarptautinę bendrą gamybą (nuo 26 proc. europinių filmų 1989 m. iki 34 proc. 2009 m.). Bendros gamybos filmai turi 2,3 karto didesnę sklaidos potencialą nei nacionaliniai⁶. Pasinaudojus MEDIA parama sukurti tinklai, tokie kaip EAVE, ACE, *Cartoon*, dabar yra Europos kino pramonės pagrindas.

2010 m. įsteigtas MEDIA gamybos garantinis fondas filmų kūrėjams padeda gauti finansavimą iš privačių šaltinių, teikdamas garantijas bankams ir skatina juos teikti paskolas priisiimdamas dalį rizikos. Tikimasi, kad garantinis fondas turės svertinio poveikio, o 8 mln. EUR biudžetas ketveriems metams leis užtikrinti daugiau kaip 100 mln. EUR vertės banko paskolų. Paraiškas skirti fondo paramą galima teikti nuo 2011 m. gegužės mėn. Filmų pramonės atstovai ir bankai noriai naudoja šią priemonę – dešimtyje valstybių narių jau suteikta daugiau kaip dvylika garantijų paskoloms, kurių vertė siekia maždaug 15 mln. EUR.

Nepaisant programų „Kultūra“ ir MEDIA laimėjimų, reikia įdėti daugiau pastangų, kad šių sektorių potencialas būtų visiškai išnaudotas ir kad būtų įveikti šių sektorių patiriamai sunkumai: rinkos fragmentacija, globalizacijos ir perėjimo prie skaitmeninių technologijų uždaviniai, palyginamų duomenų trūkumas ir nepakankamas privatus finansavimas.

---

⁶ Šaltinis: Europos audiovizualinio sektoriaus stebėjimo tarnyba, 2008 m.

2.2. Ateityje praversianti patirtis

Naujos programos struktūra grindžiama patirtimi, gauta įgyvendinant ankstesnes programas.

2007–2013 m. programa „Kultūra“

Atsižvelgiant į sukaupą patirtį, siūlomi būsimos bendrosios programos tikslai pritaikyti prie realių projektų vykdytojų, įskaitant kultūros ir kūrybos sektorių MVĮ, poreikių. Jais taip pat bus siekiama darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo, taip pat nepamirštant siekio užtikrinti kultūrų ir kalbų įvairovės sklaidą. Pagal programą vykdomi veiksmai bus gerokai patobulinti ir supaprastinti. Didelis kvietimų teikti paraiškas ir jų kategorijų skaičius, dėl kurio procedūra tampa sudėtinga ir neskaidri, bus sumažintas nuo 9 iki 4. Nereikšmingi, trumpalaikiai ir dėl savo struktūros pernelyg populiarūs veiksmai tęsiami nebus. Nutrauktinų veiksmų vykdytojai iš esmės galės naudotis naujomis priemonėmis, jei tenkins nustatytas sąlygas ir kriterijus. Kitas supaprastinimas susijęs su veiklos dotacijų skyrimo nutraukimu: paaiškėjo, kad veiklos dotacijos neduoda laukiamų rezultatų ir kelia sunkumų tiek pareiškėjams, tiek naudos gavėjams. Visiems būsimiems veiksmams bus skiriamos projektų dotacijos, kurios yra paprastesnės ir skatina ilgalaikį išsipareigojimą. Kalbant apie tarptautinį aspektą, dabartinis metodas kasmet kvietimuose teikti paraiškas dėmesį skirti kitai šaliai bus pakeistas programa, labiau orientuota į dalyvius iš stojančiųjų šalių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių, Europos kaimynystės ir Europos ekonominės erdvės šalių. Įgyvendinant Programą ir toliau bus vykdoma ilgalaikė dvišalė ar daugiašalė bendradarbiavimo su tam tikromis šalimis ar regionais veikla, jei tam bus skiriamas papildomas finansavimas.

Programa MEDIA 2007 (2007–2013 m.) ir programa „MEDIA Mundus“ (2011–2013 m.)

Pasikeitusios audiovizualinio sektoriaus aplinkybės (visų pirma dėl skaitmeninės aplinkos ir globalizacijos) verčia atidžiai išnagrinėti dabartines paramos priemones, siekiant jas pritaikyti prie naujų sąlygų, o ilgainiui – ir tobulinti. Buvo rasta keletas strateginio ir veiklos lygmens supaprastinimo galimybių. Tai, pavyzdžiui, dėmesys struktūriniais veiksmais, darantiems didžiausią sisteminių poveikį; finansinės priemonės, kuri, kai įmanoma, laipsniškai pakeis tiesiogines dotacijas, sukūrimas; ES fondų svertinio poveikio stiprinimas; tarptautinio aspekto, anksčiau reglamentuoto atskira programa „MEDIA Mundus“, įtraukimas į bendrą teisinį pagrindą; daugiaetapės vertės grandinės metodas, kai visose vertės grandyse – nuo mokymo iki platinimo – remiami tam tikri potencialiai komerciškai sėkmingų ir paklausių filmų projektai; daugialypiai projektai, apimantys kelias vertės grandinės dalis ir kelis dalyvius; prekybos agentų, veikiančių didelėje rinkoje ir turinčių pasaulinių užmojų, rėmimas.

Regioninė MEDIA aprėptis turėtų būti išplėsta, suteikiant daugiau galimybių joje dalyvauti Europos audiovizualinės erdvės šalims, t. y. visoms stojančiosioms šalims, šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms, Europos kaimynystės ir EEE šalims. Savo ruožtu šios šalys mokėtų dalyvio mokesčių, atitinkančių jų audiovizualinio sektoriaus dydį, kaip tai daro Šveicarija ir Kroatija, neseniai pradėjusios dalyvauti programoje MEDIA 2007.

Nauja finansinė priemonė

Viena iš kultūros ir kūrybos sektorių problemų, kurios vien dotacijomis išspręsti nepavyks, yra mažų įmonių ir organizacijų sunkumai gauti finansavimą.

Su šia problema susiduria daugelis MVĮ, tačiau padėtis kultūros ir kūrybos sektoriuose yra gerokai sudėtingesnė dėl penkių priežasčių. Visų pirma, didelė dalis šių MVĮ turto (pavyzdžiui, autorių teisės) yra nematerialaus pobūdžio, todėl šis turtas (priešingai nei patentai) paprastai neatsispindi įmonės apskaitoje. Antra, kitaip nei įprastoje pramoninėje gamyboje, KKS „gaminų“ gamyba paprastai nėra masinė. Kiekviena knyga ar opera, spektaklis, filmas ar vaizdo žaidimas yra unikalus produktai; juos kuriančių įmonių veikla grindžiama atskirais projektais, o investicijos dažnai turi būti ilgalaikės, kad duotų pelno. Trečia, noras investuoti į šį sektorių yra itin mažas, nes kultūros ir kūrybos sektorių vadybininkams dažnai trūksta verslo įgūdžių, kurių reikia pristatant projektus finansų įstaigoms. Ketvirta, su investuotojų nenoru investuoti į šį sektorių susijusi problema yra ta, kad dažnai finansų įstaigos nepakankamai išmano šių sektorių ypatumus, juose kylančios rizikos pobūdį ir nėra pasirengusios investuoti į reikiamų žinių kaupimą. Penkta, dažnai trūksta patikimų duomenų, dėl kurių sumažėja šių sektorių MVĮ galimybės gauti paskolą, nes finansų įstaigos nagrinėdamos paraiškas dažnai remiasi statistiniais duomenimis.

Todėl mažoms nedidelio kapitalo įmonėms labai sudėtinga finansuoti savo veiklą ir didinti arba išsaugoti konkurencingumą. Manoma, kad finansavimo spraga, išreikšta banko paskolomis šioms MVĮ, siekia apytikriai nuo 2,8 mlrd. EUR iki 4,8 mlrd. EUR. Kai kuriose valstybėse narėse ši problema yra daug opesnė: puikiai šiuos dalykus išmanančių finansų įstaigų yra tik keliose šalyse.

Dėl šių priežasčių pagal Programą pirmą kartą bus sukurta kultūros ir kūrybos sektorių finansinė priemonė. Ji papildys kitas ES struktūrinių fondų ar Konkurencingumo ir inovacijų programos tarpšakines priemones, kurių poveikis sektorių, kuriuose beveik nėra tarpininkų (finansų įstaigų), pvz., kultūros ir kūrybos sektorių, veiklos plėtrai yra nedidelis. Sukurta priemonė duos daug papildomos Europos naudos ir suteiks galimybių užmegzti naudingų ryšių ir mokytis vieniems iš kitų. Ja bus siekiama sisteminio poveikio didinant kultūros ir kūrybos sektorių specifiką išmanančių finansų įstaigų skaičių, plečiant jų geografinę aprėptį ir padedant pritraukti dideles privačias investicijas. Sukūrus priemonę taip pat turės keistis sektoriaus veiklos vykdytojų požiūris: jie bus skatinami pereiti nuo dotacijų prie paskolų, stiprinti savo konkurencingumą ir mažinti priklausomybę nuo valstybinio finansavimo.

3. Svarbiausi Programos veiksmai ir prioritetai

Viena bendroji programa yra racionaliausias ir ekonomiškiausias būdas kultūros ir kūrybos sektoriams remti ir viešinti jų indėlį ES lygmeniu. Tai geriausias būdas spręsti šiems sektoriams aktualias problemas ir ES paramą skirti toms priemonėms, kurios duoda papildomos ES naudos, taip padedant kuo geriau išnaudoti jų ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir socialinės įtraukties potencialą. Sprendžiant bendras problemas ypač naudingas bus paprastesnis dalijimasis žiniomis ir tarpšakinė idėjų sklaida. Administruoti vieną bendrąją programą bus racionaliau, paprasčiau ir taupiau: informaciniai centrai ir komitetai bus sujungti, o darbo programų rengiama mažiau.

3.1. Programos „Kūrybiška Europa“ struktūra

Rengiant Programos struktūrą atsižvelgta į kultūros ir kūrybos sektorių, kuriuose veikia valstybės lėšomis finansuojamos organizacijos, pelno nesiekiančios organizacijos ir komercinės įmonės, sudėtingumą ir heterogeniškumą. Be to, įvairių pasektorių vertės grandinės yra labai įvairios. Pavyzdžiui, daugumoje kultūros pasektorių vertės grandinės yra glaudžiau persipynusios nei audiovizualinėje pramonėje (didžiausia išimtis būtų leidyba ir mažmeninė prekyba knygomis bei populiariosios muzikos įrašai, jų platinimas ir mažmeninė prekyba jais), kadangi už kūrybos, gamybos, platinimo ir pardavimo procesus bei ryšius su pirkėjais ir (arba) auditorija paprastai yra atsakingas pats kūrinio prodiuseris. Vadinas, visai Programai bendri kvietimai teikti paraiškas ir veiksmai neatitiktų įvairių veiklos vykdytojų poreikių, būtų nepakankamai aiškūs ir tam tikrais atvejais net sukeltų painiavą.

Todėl buvo nuspręsta parengti bendrąją programą, kurią sudaro trys paprogramės:

- tarpsektorinė paprogramė, skirta visiems kultūros ir kūrybos sektoriams;
- paprogramė „Kultūra“, skirta kultūros ir kūrybos sektoriams;
- paprogramė MEDIA, skirta audiovizualiniam sektoriui.

Preliminarus biudžeto paskirstymas – 15 proc. tarpsektorinei paprogramei, 30 proc. paprogramei „Kultūra“, 55 proc. paprogramei MEDIA.

Paprogramėmis „Kultūra“ ir MEDIA bus tęsiama dabartinių programų „Kultūra“, MEDIA ir „MEDIA Mundus“ veikla. Nauja tarpsektorinė paprogramė bus sudaryta iš dviejų dalių. Pirmąją dalimi bus sukurta finansinė priemonė, sudaranti sąlygas kultūros ir kūrybos MVĮ bei organizacijoms gauti finansavimą, paskolas teikiantiems finansų tarpininkams suteikiant apsaugą nuo kredito rizikos; ja taip pat bus remiamas atitinkamai rizikai iširti reikalingų gebėjimų ugdymas ir žinių kaupimas. Antroji šios paprogramės dalis apims priemones, skirtas tarptautiniam politikos formuotojų ir veiklos vykdytojų politiniam bendradarbiavimui ir keitimuisi patirtimi; naujiems auditorijos formavimo metodams ir verslo modeliams; kultūros ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumui skatinti ir duomenims rinkti bei narystei Europos audiovizualinio sektoriaus stebėjimo tarnyboje. Taip pat bus finansuojamas „Kūrybiškos Europos“ centrų tinklas (buvę kultūros informaciniai punktai ir MEDIA centrai). Antrosios dalies priemonės įgyvendinamos jau pagal dabartines programas „Kultūra“ ir MEDIA, tačiau atsižvelgiant į tarpsektorinius elementus naudingiau (tiek žinių perteikimo, tiek administracinio efektyvumo prasme) bus vadovautis jungtiniu daugiašakiu požiūriu.

3.2. Tikėtinas Programos poveikis

Programa bus siekiama padėti kultūros ir kūrybos sektoriams prisitaikyti prie globalizacijos ir pereiti prie skaitmeninių technologijų. Skiriant daugiau dėmesio tarptautinei kūrinų sklaidai, daugiau kūrinų būtų pristatoma užsienyje, daugiau jų parduodama vidaus ir tarptautinėje rinkoje bei sektoriui atnešama daugiau pelno. **Paprogramėje „Kultūra“** daugiau dėmesio bus skiriama pajėgumų didinimui ir tarptautinei sklaidai, įskaitant tarptautines gastroles, naujas Europos platformas, darančias didelio masto struktūrinį poveikį, ir leidykloms skirtus strateginius literatūros vertimo rėmimo ir populiarinimo priemonių rinkinius.

Iš **paprogramės MEDIA** daugiau lėšų bus skiriama kūrinų platinimui, įskaitant didesnę ir kryptingesnę prekybos agentų veiklos finansavimą, siekiant sustiprinti prekybos agentų pirkimo ir pardavimo galimybes tarptautinėje rinkoje. Didinant paramą Europoje

įsisteigusiems tarptautiniams bendros gamybos fondams bus skatinama bendra Europos ir kitų šalių prodiuserių gamyba, didės kūrinių skaičius ir gerės jų kokybė, atsivers vis platesnės tarptautinės rinkos. Nepriklausomi vaizdo žaidimų kūrėjai, kuriems bus lengviau gauti finansavimą, pasinaudos naujomis augančiomis rinkomis. Dėl to padidės MVĮ konkurencingumas, jų pajamos, rinkos dalis ir auditorija.

Be to, kad padidės Europos kultūros ir kūrybos sektorių konkurencingumas bei jų rinkos dalis, paprogramėmis „Kultūra“ ir MEDIA bus pagerinta turinio pasiūla pirkėjams, padidės kultūros įvairovė ir sustiprės Europos kultūrinis tapatumas. Tikimasi, kad naujos tiesioginės ir kryptingos paramos auditorijos formavimo priemonės privilios naujų žiūrovų ir padidins paklausą, nors norint nustatyti šio poveikio mastą reikės ilgalaikės stebėsenos. Pritraukus atskirtas socialines grupes padidėtų socialinė sanglauda. Padidėjusi paklausa duotų naudoti visai vertės grandinei ir skatintų didesnę kūrinių sklaidą, atvertų naujų pajamų šaltinių ir pagerintų sektorių konkurencingumą.

Padidinus investicijas ir pagerinus pasirengimą investuoti, padidėtų kultūros ir kūrybos sektorių galimybės gauti finansavimą: **nauja finansinė priemonė** padės šiems sektoriams pritraukti privačių lėšų, sustiprinti savo finansinius pajėgumus ir išnaudoti komercinį kūrinių potencialą. Taip bus sustiprintas jų konkurencingumas ir atvertos naujos galimybės ekonomikos ir užimtumo augimui. Viena vertus, sumažėtų MVĮ priklausomybė nuo valstybinių subsidijų, kita vertus, atsirastų galimybė gauti pajamų iš naujų šaltinių.

Remiant **tarptautinį politinį bendradarbiavimą** bus surenkama daugiau palyginamų duomenų, padėsiančių veiksmingiau formuoti įrodymais grindžiamą politiką. Taip būtų sustiprinta nacionalinė kultūros ir kūrybos sektorių politinė aplinka ir prisidėta prie sisteminių pokyčių. Galimybė išbandyti naujus verslo modelius ir pasidalinti patirtimi bei žiniomis padės sektoriams prisitaikyti prie skaitmeninių technologijų, atvers naujų užimtumo ir ekonomikos augimo galimybių.

3.3. Papildoma ES nauda

ES parama bus siekiama sisteminio poveikio ir politinės pažangos. Šiuo atžvilgiu papildoma Europos nauda yra:

- tarptautinis veiklos pobūdis ir jos poveikis, papildysiantis nacionalinių, tarptautinių ir kitų ES programų poveikį;
- masto ekonomija ir kritinė masė, kurią gali generuoti ES parama, ir papildomų lėšų pritraukimo galimybės;
- tarptautinis bendradarbiavimas, galintis paskatinti išsamesnį, spartesnį ir veiksmingesnį atsaką sprendžiant pasaulines problemas ir darantis ilgalaikį sisteminių poveikį šiuose sektoriuose;
- vienesnių sąlygų Europos kultūros ir kūrybos sektoriuose sudarymas, atsižvelgiant į ribotų pajėgumų šalis ir (arba) nedidelę geografinę ar kalbinę teritoriją užimančias šalis ar regionus.

4. Svarbiausi Programos įgyvendinimo aspektai

4.1. Administravimo būdas

Didžiąją dalį paprogramių „Kultūra“ ir MEDIA dotacijų toliau administruos Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga, kuri skelbs kvietimus teikti paraiškas. Kaip nurodyta įvairiuose vertinimuose, toks tarpvalstybinių projektų administravimo būdas yra pats ekonomiškiausias. Informacinių centrų tinklas (dabartiniai kultūros informaciniai punktai ir MEDIA centrai) toliau teiks informaciją ir konsultuos paraiškų teikėjus. Jis lėšų neskirstys.

Kai kurias Programos dalis, visų pirma specialiuosius veiksmus ir apdovanojimus, bendradarbiavimą su tarptautinėmis institucijomis ir tarptautiniais audiovizualinės bendros gamybos fondais, taip pat Europos kultūros sostinių ir Europos paveldo ženklo iniciatyvų finansavimą, tiesiogiai valdys Komisija.

Kultūros ir kūrybos sektorių finansinės priemonės valdymas bus patikėtas trečiajai šaliai – finansų įstaigai, veikiausiai Europos investicijų fondui (EIF), atsižvelgiant į tai, kad tokiai priemonei valdyti reikalingos specialios žinios.

4.2. Biudžeto paskirstymas

Programos komitetas dalyvaus rengiant metinę darbo programą. Laikantis įprastos tvarkos, pasikonsultavus su komitetu bus parengti išsamesni kvietimai teikti paraiškas, kuriuose bus nurodyti tikslūs atrankos kriterijai, laukiami rezultatai, tikslinė publika, planuojamas biudžetas.

4.3. Supaprastinimas

Nors gerokai supaprastintas buvo jau dabartinių programų „Kultūra“ ir MEDIA valdymas, naujoji programa „Kūrybiška Europa“ bus dar paprastesnė.

Kaip nurodyta pirmiau, Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos skelbiamų kvietimų teikti paraiškas pagal paprogramę „Kultūra“ skaičius sumažės nuo 9 iki 4. Apskritai bus dažniau taikomas fiksuoto dydžio išmokų principas, bus priimta daugiau dotacijų sprendimų ir sudaryta bendrųjų partnerystės susitarimų, paraiškos ir ataskaitos bus teikiamos elektroniniu būdu, sumažės dokumentacijos, nes pareiškėjai ir naudos gavėjai galės naudotis internetiniu portalu.

Dar vienas reikšmingas supaprastinimas – dviejų informacijos tinklų sujungimas. Sukūrus vieną ES lygmens informacijos teikimo centrą, atsiras masto ekonomija ir visuomenei bus užtikrintas didesnis skaidrumas.

Programos komiteto įsteigimas taip pat prisidės prie ekonomiškesnio ir taupesnio Programos valdymo, nes taip ne tik bus sutaupyta įgyvendinimui skirtų lėšų, bet ir užtikrintas didesnis veiksmingumas dėl atitinkamų politikos krypčių ir sektorių sinergijos.

Dėl svertinio finansinės priemonės poveikio ir pakartotinio apyvartinių fondų naudojimo bus geriau panaudojamos ES lėšos; tai padės Komisijai užtikrinti didesnę veiksmingumą nei tradicinių dotacijų atveju.

***

Rengdama naujos programos pasiūlymą, Komisija konsultavosi plačiu mastu. Ji ir toliau bendradarbiaus su šiais suinteresuotaisiais subjektais, pirmiausia valstybėmis narėmis ir Europos Parlamentu, kad galėtų įgyvendinti naują Europos kultūros ir kūrybos sektorių viziją ir strategiją.